

Asia: VN/28901/2024

## **Luonnos hallituksen esitykseksi ampumaratojen ympäristöluvanvaraisuuden rajan nostamisesta**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Esityksellä muutettaisiin ympäristönsuojelulain ilmoituksenvaraisia toimintoja koskevaa liitettä 4 siten, että ilmoituksenvarainen olisi ulkona sijaitseva ampumarata, jolla on tarkoitettu ammuttavaksi enintään 50 000 laukausta vuodessa ja jossa ei ole lyijyhauleilla tapahtuvaan haulikkoammuntaan tarkoitettua rataa.

Kuntaliiton lausunto

Kuntaliitto katsoo, että ilmoituksenvaraisuuden nosto 10.000 laukauksesta 50.000 laukaukseen on liian suuri ottaen huomioon saavutettava teoreettinen ajansäästö ja ilmoituksen käytettävyyden ympäristönsuojelun menettelyjen kannalta. Muut ympäristönsuojelulain ilmoituksenvaraiset liitteen 4 toiminnot perustuvat joko toimintaa koskevaan vähimmäisasetukseen tai siihen, että toiminnan ympäristövaikutukset ovat vähäiset tai ennalta arvioitavissa. Ehdotetun kokoluokan ampumaratojen ympäristövaikutukset ovat suuresti riippuvaisia ampuma-alueen olosuhteista sekä ympäristön maankäytöstä. Nämä molemmat vaihtelevat suuresti alueittain.

Jotta ympäristönsuojelun taso pysyisi nykyisellään, vaativat vähäistä isommat ampumaradat (10.000–50.000 laukausta) sekä laajempaa vaikutusten arviointia että arviointia tarvittavista määräyksistä. Määräyksiä voidaan joutua antamaan mm. toiminnasta ja toiminta-ajoista, meluntorjunnasta, maaperän ja pohjaveden suojelusta, hulevesistä, jätevesistä, jätteistä ja jätehuollosta, tarkkailusta ja kirjanpidosta ja toiminnan lopettamisesta. Lisäksi riippuen radan sijainnista tulee määritellä ratojen minimisuojausvaatimustasot, melumallinnusvaatimukset ja tarkkailuvaatimukset ja määräaika, missä ajassa vaatimustasot tulee täyttää. Toiminnassa olisi mahdollisuuksien mukaan käytettävä parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Ilmoitusmenettely soveltuu esimerkiksi huonosti olemassa olevien ampumaratojen maaperän pilaantumisen selvittämiseen. Ilmoitusmenettely ei kuitenkaan poista mahdollisten haittavaikutusten vähentämisen tarvetta.

Ilmoitusmenettelyn hallinnollinen prosessi ei eroa paljoa ympäristöluvan vastaavasta prosessista. Molemmissa tulee ennalta arvioida vaikutukset, kuulla asianosaisia, tehdä arvio

ympäristönsuojelulain edellytysten täyttymisestä ja antaa määräykset toiminnalle. Ajallisestikaan prosessissa ei olekaan merkittävää eroa. Voi jopa syntyä tilanteita, että ilmoitusmenettelyn ja ympäristölupamenettelyn välillä joudutaan tekemään arviointeja oikeasta hallintomenettelystä, mikä osaltaan viivästyttää ja monimutkaistaa prosessia. Kuntaliiton mielestä nykyistä huomattavasti suuremmilla radoilla ilmoitusmenettelyn ja ympäristölupamenettelyn erot jäävät vähäisiksi. Ympäristölupa tarvitaan lisäksi aina ilmoituksenvaraiseen ampumaratatoimintaan silloin, jos toiminnasta saattaa aiheutua eräistä naapuruussuhteista annetun lain (26/1920) mukaista kohtuutonta rasitusta tai jos toiminta sijoitetaan tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueelle (YSL 28, 29 a §). Osa ilmoitusmenettelyyn muuten menevistä siirtyy tätä kautta ympäristöluvitettavaksi.

Esitykseen ei sisälly riittäviä arvioita siitä, millä tavoin lain muutos nopeuttaa uusien ampumaratojen perustamista, kun yleisesti tiedetään, että kuntien ympäristölupaviranomaisten käsittelyajat ovat melko lähellä ilmoitusmenettelyn käsittelyaikoja.

Ilmoituksen käsittely 120 vuorokaudessa

Kuntaliitto katsoo, että ilmoitusmenettelyn 120 vuorokautta voi osoittautua kesäaikaan liian lyhyeksi ajaksi käsitellä kompleksinen ampumaradan ilmoitusmenettely. Kuntien ympäristönsuojelun toimielimet ovat yleensä kesällä 60–90 vuorokautta kokoontumatta, jolloin 30 vuorokauden kuulemisen ja tarvittavien lausuntojen kanssa voi tulla ongelmia saada ilmoituspäätös valmiiksi 120 vuorokaudessa. Kun 120 vuorokauden määräaika on mennyt umpeen, voi toiminnanharjoittaja aloittaa toiminnan omalla vastuulla. Viranomaisen keskeyttää toiminnan tai asettaa määräykset ampumatoiminnalle jälkikäteen. Myös muutoksenhaku-aika lähtee kulkemaan vasta viranomaisen päätöksestä.

Melu

Laukausmäärän nostaminen 10.000 laukauksesta 50.000 laukaukseen on melulle altistuvien kannalta merkittävä muutos. Haitta ampumamelulle altistuville joudutaan arvioimaan tapauskohtaisesti. Naapuruushaittoja voidaan useimmiten vähentää toiminnalle asetettavilla lupamääräyksillä siten, että kohtuuttomuuskynnys ei ylity.

Ampumaratojen melun ohjearvoista säädetään valtioneuvoston päätöksessä ampumaratojen aiheuttaman melutason ohjearvoista (53/1997, 2 §). Ampumaratamelun ohjearvot on annettu noudatettaviksi ulkona eli esimerkiksi rakennusten piha- ja oleskelualueilla sekä luonnonsuojelu- ja virkistysalueilla. Ympäristöministeriö on asettanut työryhmän valmistelemaan kivääricaliiperisten aseiden melutason sääntelyn uudistamista. Työryhmän tehtävänä on arvioida tarvittavaa sääntelyä, valmistella aseiden melutasolle tunnusarvot sekä laatia vaikutusarvioinnit ja ehdotukset uusista säädöksistä. Ampumaratameluasetuksessa esitetyt vaatimukset tulee olla selkeät ja melutasojen mallinnus ja mittausvaatimukset olisi ollut hyvä olla tiedossa jo tätä esitystä lausuttaessa tai yhtä aikaa lausuttavana, jotta ampumaratatoimintaa ja sen vaatimuksia pystyisi ajattelemaan kokonaisuutena.

Haulikkoammunnan muuttumien ilmoituksenvaraiseksi

Ilmoituksenvaraisuus ei poista haulikkoammunnan meluvaikutuksia muulle maankäytölle kuten esimerkiksi asumiselle. Lisäksi haulikkoradoilla hauli-jätteet leviävät, mikäli haulien lentorataa ei ole rakenteellisesti rajoitettu, laajalle lähes 10 hehtaarin alueelle. Ilmoituksen käsittelyn yhteydessä joudutaan arvioimaan haulien vaikutukset koko haulien leviämisalueella. Muun muassa leviämisalueen kiinteistön suostumukset tulee olla kunnossa ennen ilmoituksen hyväksymistä.

## Voimaantulo

Voimaantuloon liittyisi siirtymäsäännös 4 momentissa. Siinä säädettäisiin niille lain voimaan tullessa toiminnassa oleville ampumaradoille, joiden toiminnasta ei ole tehty ympäristönsuojelulain 10 a luvun mukaista ilmoitusta tai haettu 4 luvun mukaista ympäristölupaa taikka kumotun ympäristönsuojelulain (86/2000) mukaista ympäristölupaa, määräaika tehdä 10 a luvun mukainen ilmoitus tai hakea 4 luvun mukaista ympäristölupaa. Ilmoituksen tai lupa-asian vireilläolo ei estäisi radan toiminnan jatkamista. Siirtymäsäännös on kannatettava siltä osin, että täten saadaan kaikki ampumaradat luvitettua ja säännöllisen valvonnan alle. Siltä osin siirtymä-säännös on erikoinen, että nykyinen ohjeistus on ollut, että kaikki ampumaradat ovat vähintään ilmoituksenvaraisia. Jos ilmoitusta tai lupaa ei ole näille haettu, on kyse ollut luvattomasta toiminnasta.

## Esityksen vaikutusten arviointi

Kuntaliiton mielestä esityksen vaikutusarviot ovat puutteellisia. Esityksessä tulisi arvioida laajemmin tietyn tyyppisten ja kokoisten ampumaratojen tarve ja se tuoko tämä esitys tähän ratkaisua. Myös arvio siitä, millaisia ympäristövaikutuksia esimerkiksi kunnan muuhun maankäyttöön esityksellä ylipäättään on, on puutteellinen.

## Vakuus

Ympäristönsuojelulaissa on sekä maaperän että pohjaveden pilaaminen kielletty (YSL 16 § ja 17 §). Puhdistamisvastuun kannalta ei ole merkitystä sillä, onko aine tai jäte joutunut maaperään tai pohjaveteen vahingossa, huolimattomuudesta tai tahallaan. Vastuussa on aina ensisijaisesti pilaantumisen aiheuttaja. Alueen puhdistamisesta vastaa ympäristönsuojelulain perusteella ensisijaisesti ampumaratatoiminnan harjoittaja. Ympäristön-suojelulain 133 §:n mukaan pilaajan vastuuta täydentävät alueen haltijan toissijainen sekä maaperän pilaantumisen osalta kunnan viimekätinen puhdistamisvastuu tilanteissa, joissa toiminnanharjoittaja ei täytä velvollisuuksiaan.

Olemassa olevien ampumaratojen maaperä on mahdollisesti pilaantunutta. Ampumaseuroilla ei ole useinkaan mahdollisuutta selvittää tai puhdistaa laajamittaisesti pilaantuneita maa-aloja. Ampumaradoille tulisikin kehittää vakuus, jota radan ylläpitäjät voisivat kerryttää vähitellen. Kertynyttä vakuutta voitaisiin sitten käyttää ampumarata-alueen kunnostamiseen.

Nurmikolu Marko  
Suomen Kuntaliitto ry